

Matematický časopis

Milan Kolibiar

K sedemdesiatke akademika Vladimíra Kořínka

Matematický časopis, Vol. 19 (1969), No. 2, 167--168

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/127098>

Terms of use:

© Mathematical Institute of the Slovak Academy of Sciences, 1969

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Whitakerove a Gegenbauerove funkcie. V druhom dodatku sa pre potreby čitateľa uvádzajú niektoré fakty o viacnásobných integráloch.

Kniha bude dobrou pomôckou pre každého, kto pri svojej práci prichádza do styku s viacrozmernými rozdeleniami.

Miloslav Duchoň, Bratislava

SPRÁVY

K SEDEMDESIATKE AKADEMIKA VLADIMÍRA KOŘÍNKY

Dňa 18. apríla t. r. sa dožíva sedemdesiatky významný československý matematik, akademik Vladimír Kořínka, profesor matematicko-fyzikálnej fakulty Karlovej univerzity. Pre širší okruh vedeckých pracovníkov a pre priateľov a spolupracovníkov prof. Kořínka je radostným faktom, že toto jubileum ho prekvapuje v plnom vypätí energie a pracovného elánu.

Profesor V. Kořínka študoval na Karlovej univerzite v Prahe, potom na Sorbonne a na Collège de France. Neskoršie pracoval jeden rok na univerzite v Hamburgu u prof. E. Artina. Z pražských učiteľov ho najviac ovplyvnili M. Kössler a K. Petr. Počiatkové vedecké záujmy V. Kořínka orientujú sa pod vplyvom profesora K. Petra na rozhranie algebry a teórie čísel. Prvé práce sú venované aritmetickej teórii na rozhranie algebry a teórie čísel. Prvé práce sú venované aritmetickej teórii kvadratických foriem. Potom prešiel na problematiku algebier. Jeho výsledky z tohto okruhu problémov sa citujú vo viacerých významných monografiách. Jedna z najúspešnejších oblastí bádania prof. Kořínka je teória grúp. Najznámejšia a najviac citovaná je jeho veta, dokázaná v r. 1937, ktorá hovorí, že v grupe, ktorej centrum spĺňa podmienku klesajúcich reťazcov pre podgrupy, každé dva (ko-nečné) priame rozklady majú zjemnenia, ktoré sú centrálné izomorfné.

Neskorší vývoj ukázal, že niektoré problémy teórie grúp je výhodné študovať v reči teórie zväzov alebo teórie kategórií. Týka sa to napr. priamych rozkladov, alebo problematiky okolo Schreierovej a Jordanovej-Hölderovej vety. Do poslednej problematiky zasiahol prof. Kořínka významnou mierou: študoval možnosti rozšírenia Schreierovej vety na nedomodulárne zväzy tým, že zaviedol vhodným spôsobom pojem normality. Podobne preskúmal zväzy, v ktorých platí Jordanova-Hölderova veta a ukázal, že v týchto triedach zväzov možno podobnosť prvointervalov nahradit' omnoho ostrejšim pojmom o „dolnej jednoduchej podobnosti“. Aj tento okruh jeho prác sa často cituje a viacerí matematici pokračovali v rozpracovaní jeho myšlienok (napr. rumuská škola D. Barbiliana a pražská škola algebraistov).

Charakteristickou črtou vývoja V. Kořínka je fakt, že sa jeho záujmy rozvíjali tak, ako sa kvalitatívne menila matematika: Postupne prechádzal od klasických problémov k moderným problémom. Jeho široké a stále dopĺňované vzdelanie mu umožňovalo pomerne široký záber v problematike (pracoval napr. aj v štatistike).

Významným poľom jeho činnosti je Jednota československých matematikov a fyzikov, v ktorej pôsobil od študentských čias stále vo významných funkciách. Mnoho energie venoval zvyšovaniu úrovne našich škôl. Pôsobil dlhé roky v rozličných komisiách Akadémie a Ministerstva školstva pre školské otázky, naposledy vo vedeckej rade Kabinetu pre modernizáciu vyučovania matematiky a fyziky. Pedagogickej práci venoval mnoho času a úsilie, o čom svedčí aj jeho mimoriadne pozorne a zrozumiteľne, pritom však úplne presne písaná učebnica Základy algebry, najmä však

rad kvalitných algebraistov, ktorí vyšli z jeho školy. Aj autor týchto riadkov vďačí prof. Kořínkovi za mnohé cenné rady.

Akademik Kořínek udržiava oddávna živý kontakt so Slovenskou matematikou. Je členom Slovenskej komisie pre obhajoby kandidátskych prác z algebry, a teórie čísel, zúčastňuje sa letných škôl a iných podujatí, usporiadaných na Slovensku a možno povedať, že je prítomný pri väčšine vážnejších matematických podujatí na Slovensku, často ako účinný pomocník alebo poradca.

Prof. V. Kořínek je osobnosťou s mimoriadne širokými kultúrnymi záujmami a prehľadom. Vždy sa energicky a nekompromisne – aj za cenu osobných nepríjemností – staval na stranu tých prúdov, ktoré popoháňali naše národy kupredu. Jeho energický a pritom hlboko ľudský charakter zostáva trvale zapísaný vo vedomí všetkých, ktorí s ním prichádzajú do styku, najmä však jeho spolupracovníkov a priateľov.

Milan Kolibiar, Bratislava

K SEDEMDESIATKE PROFESORA OTAKARA BORŮVKU

Dňa 10. mája 1969 sa dožíva 70 rokov vynikajúci československý matematik akademik ČSAV prof. dr. Otakar Borůvka, DrSc.

Profesor Borůvka sa narodil v Ostrohu, okres Veselí nad Moravou, ako syn učiteľa, významného národovca, jedného z organizátorov dní česko-slovenskej vzájomnosti v období Rakúsko-uhorskej monarchie. Po štúdiách na technike a Masarykovej univerzite v Brne venoval sa O. Borůvka úplne matematike. Ešte pred ukončením univerzity od r. 1920 začal pôsobiť ako asistent na vysokých školách. V roku 1923 dosiahol doktorát prírodných vied, v rokoch 1926/27, 1929/30 študoval v Paríži u prof. Cartana a v rokoch 1930/31 v Hamburgu u prof. W. Blaschkeho. V roku 1928 sa habilitoval, v roku 1934 bol menovaný mimoriadnym profesorom matematiky na Prírodovedeckej fakulte Masarykovej univerzity a v roku 1946 riadnym profesorom s platnosťou od roku 1940. Jeho vedecké dielo zasahuje do troch oblastí: diferenciálna geometria, abstraktná algebra a matematická analýza.

Jeho práce z klasickej analýzy vznikali v rokoch 1923–1925, práce z diferenciálnej geometrie v rokoch 1924–1935, práce z algebry v rokoch 1936–1952 a práce z teórie diferenciálnych rovníc od roku 1952 doteraz.

Nebudem tu robiť analýzu jeho bohatej vedeckej a vedecko-populárnej činnosti, avšak treba povedať, že svojimi podstatnými výsledkami v uvedených odboroch prenikavo ovplyvnil rozvoj týchto disciplín. Jeho knižné publikácie vyšli nielen doma, ale aj v zahraničí a sú vysoko cenené. Zvlášť treba vyzdvihnúť jeho starostlivosť o matematický dorast nielen na Morave, ale aj na Slovensku. Značná časť strednej generácie slovenských matematikov využívala jeho podnety pri začiatkoch svojej vedeckej práce. Prof. Borůvka 10 rokov prednášal externe na Univerzite Komenského, a to práve v časoch, keď na slovenských vysokých školách bol veľký nedostatok matematikov. Univerzita Komenského oceňujúc veľké zásluhy prof. Borůvku o slovenskú matematiku rozhodla sa udeliť mu čestný doktorát pri príležitosti 50. výročia jej založenia. Vzhľadom na podiel prof. Borůvku na matematickom živote na Slovensku, nepochybne mu patrí čestné miesto v slovenskej matematickej pospolitosti.

Prajeme mu preto my, slovenskí matematici, združení okolo Matematického časopisu, aby ešte mnoho rokov mohol pri plnom zdraví úspešne pracovať a ďalej rozvíjať dielo, ktorému zasvätil svoj život.

Michal Greguš, Bratislava